

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ З ГЕОГРАФІЇ

(Згідно з Наказом МОН України від 4 травня 2026 року № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»)

Рівень	бали	за когнітивними процесами	за навчальною діяльністю	за рівнем самостійності	за рівнем комунікації та взаємодії	за частотою вияву умінь
Початковий	1	Розпізнає та відтворює окремі географічні об'єкти, явища, поняття, географічну номенклатуру за допомогою вчителя. Виявляє фрагментарні знання, потребує значної допомоги під час виконання завдань.	Виконує навчальні завдання лише з постійною допомогою вчителя, не виявляє стійкої зацікавленості до навчання. Виконує окремі прості дії за зразком.	Виконує навчальні завдання лише за значної постійної допомоги вчителя. Потребує пояснення кожного етапу роботи, діє переважно за зразком. Відчуває труднощі під час застосування знань у новій ситуації.	Майже не вступає у взаємодію, потребує постійної допомоги й спонукання; відповідає лише на прості запитання, утруднюється висловлювати власну думку.	Уміння виявляються епізодично, лише за значної допомоги вчителя; учень/учениця виконує окремі прості дії за зразком.
	2	Розуміє та відтворює основні поняття й прості географічні закономірності. За зразком або з допомогою вчителя виконує нескладні завдання, розрізняє географічні об'єкти та явища, встановлює прості зв'язки між ними.	Виконує прості навчальні завдання за зразком або за допомогою вчителя, намагається застосовувати набуті знання під час виконання вправ, практичних робіт з картою.	Виконує завдання за часткової допомоги вчителя або за алгоритмом. Може самостійно виконати знайомі дії, але потребує підказок під час планування роботи, вибору способу розв'язання чи перевірки результату.	Взаємодіє з учителем і однокласниками за підтримки, відповідає на запитання, може висловити просту думку щодо географічного явища або результату спостереження; потребує допомоги під час роботи в парі чи групі.	Уміння виявляються періодично, у знайомих навчальних ситуаціях; учень/учениця виконує завдання з частковою допомогою вчителя, допускає окремі помилки.
	3	Застосовує елементарні знання для виконання простих навчальних завдань. За підтримки вчителя використовує географічну номенклатуру, умовні знаки, карти, пояснює прості географічні явища та робить нескладні висновки.	Виконує прості навчальні завдання за запропонованим алгоритмом, частково застосовує географічні знання під час виконання вправ і практичних робіт, за підтримки вчителя виправляє помилки.	Самостійно планує та виконує навчальні завдання, застосовує географічні знання й уміння у знайомих і нових ситуаціях, контролює та оцінює власний результат. За потреби самостійно знаходить спосіб розв'язання проблеми.	Бере участь у спілкуванні та спільній діяльності, висловлює прості судження, слухає співрозмовників, виконує запропоновану роль у парній або груповій роботі, за допомогою уточнює чи доповнює відповіді.	Уміння виявляються достатньо часто у типових навчальних ситуаціях; учень/учениця виконує прості завдання переважно самостійно, але потребує допомоги у складніших випадках.
Середній	4	Відтворює окремі географічні факти, поняття та правила за зразком або за допомогою вчителя; розпізнає прості географічні об'єкти, умовні знаки, елементи карти; виконує нескладні завдання за алгоритмом, допускаючи окремі помилки.	Виконує навчальні завдання за зразком або за допомогою вчителя; розуміє основні способи виконання географічних завдань; допускає помилки під час застосування знань і виконання практичних робіт; потребує постійної підтримки та контролю.	Виконує завдання переважно за зразком, потребує постійної допомоги вчителя. Застосовує відомі способи дій лише в типових ситуаціях.	Вступає у взаємодію з учителем та однокласниками переважно за запитаннями або підказками. Висловлює окремі думки щодо навчального матеріалу, але потребує допомоги у формулюванні відповідей. Дотримується правил роботи в парі чи групі з підтримкою.	Уміння виявляє епізодично, переважно за допомогою вчителя. Виконує прості навчальні завдання за зразком, допускає помилки під час застосування географічних понять, карт і умовних знаків.

Рівень	бал и	за когнітивними процесами	за навчальною діяльністю	за рівнем самостійності	за рівнем комунікації та взаємодії	за частотою вияву умінь
	5	Розуміє основний зміст навчального матеріалу, відтворює та пояснює прості географічні поняття, властивості об'єктів і явища; застосовує знання у типових ситуаціях за відомим алгоритмом; встановлює нескладні причинно-наслідкові зв'язки.	Виконує типові навчальні завдання з частковою допомогою вчителя; застосовує вивчені правила та алгоритми у знайомих ситуаціях; бере участь у виконанні практичних робіт з картою; може виправити окремі помилки за підказкою.	Виконує типові навчальні завдання з частковою допомогою вчителя. Може застосовувати вивчені способи дій у знайомих ситуаціях, але потребує підказок під час виконання практичних і розрахункових завдань.	Підтримує взаємодію з учителем та однокласниками під час виконання навчальних завдань. Висловлює власну думку, відповідає на запитання, бере участь в обговоренні результатів географічних спостережень. За нагадуванням дотримується правил співпраці.	Уміння виявляє періодично, виконує основні навчальні дії за зразком або з незначною допомогою. Застосовує знання у типових ситуаціях, але допускає окремі помилки та потребує корекції.
	6	Застосовує знання у типових навчальних ситуаціях, порівнює, класифікує та встановлює зв'язки між географічними поняттями, об'єктами і явищами; читає та використовує карти, умовні знаки, статистичні дані; розв'язує типові завдання з незначною допомогою, може пояснити отриманий результат.	Самостійно виконує типові навчальні завдання, застосовуючи відомі алгоритми; використовує географічні знання під час розв'язування нескладних задач і виконання практичних робіт; уміє працювати з картами, таблицями, схемами; за потреби звертається по допомогу для складніших завдань.	Переважно самостійно виконує типові завдання, правильно обирає спосіб їх виконання. Може працювати за алгоритмом, здійснювати нескладні розрахунки та робити висновки, звертаючись по допомогу лише за потреби.	Активно взаємодіє з учителем та однокласниками під час навчальної діяльності. Зрозуміло висловлює думки, аргументує відповіді на доступному рівні, бере участь у спільному обговоренні та виконанні практичних і дослідницьких завдань. Уміє слухати інших і враховувати їхні пропозиції.	Уміння виявляє достатньо часто, самостійно виконує типові завдання, застосовує знання про географічні об'єкти, карти, умовні знаки та статистичні дані у знайомих ситуаціях. Помилки переважно виправляє після підказки.
Достатній	7	Розуміє та відтворює основний навчальний матеріал, установлює прості причинно-наслідкові зв'язки, класифікує об'єкти та явища за заданими ознаками, застосовує знання за зразком або в типових ситуаціях. Може виконувати нескладні завдання з використанням карт, графіків і таблиць.	Виконує навчальні завдання за зразком або алгоритмом, застосовує відомі способи розв'язування географічних задач і виконання вправ. Здійснює прості практичні роботи (з картою, контурною картою) за інструкцією, дотримується правил роботи з приладами та безпечної поведінки на місцевості. Потребує незначної допомоги в перенесенні знань у нову ситуацію.	Виконує навчальні завдання переважно самостійно, але потребує допомоги в окремих випадках. За підказкою виправляє помилки, застосовує відомі способи розв'язання географічних завдань.	Достатньо активно взаємодіє з учителем та однокласниками, висловлює власну думку, бере участь в обговоренні, виконує спільні завдання, може аргументувати відповідь із незначною допомогою.	Уміння виявляються часто, але ще не завжди стабільно. Учень/учениця правильно застосовує знання та виконує географічні завдання у типових ситуаціях, може допускати окремі неточності, потребує незначної допомоги в складніших випадках.
	8	Застосовує та аналізує навчальний матеріал, порівнює географічні	Впевнено виконує основні навчальні завдання, застосовує знання для	Виконує завдання самостійно та достатньо впевнено, правильно	Активно співпрацює під час навчальної діяльності, чітко висловлює та аргументує	Уміння виявляються дуже часто та переважно стабільно. Учень/учениця

Рівень	бал и	за когнітивними процесами	за навчальною діяльністю	за рівнем самостійності	за рівнем комунікації та взаємодії	за частотою вияву умінь
		об'єкти та явища, встановлює взаємозв'язки між компонентами природи, населенням і господарством, обґрунтовує висновки. Уміє переносити набуті знання на типові практичні та навчальні ситуації.	розв'язування типових і децю змінених географічних задач. Самостійно проводить нескладні спостереження (за погодою, місцевістю) за планом, аналізує отримані результати, робить обґрунтовані висновки.	застосовує знання й уміння в типових ситуаціях. За потреби може скористатися незначною допомогою для уточнення способу дії.	власну думку, ставить запитання, бере участь у дискусіях, конструктивно взаємодіє в парі та групі, враховує думки інших.	самостійно застосовує знання, виконує розрахунки, аналізує карти та статистичні дані, пояснює результати спостережень; помилки поодинокі й самостійно виправляються.
	9	Аналізує, узагальнює та систематизує географічні знання, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки, робить обґрунтовані висновки, застосовує знання в нових і змінених ситуаціях. Уміє пояснювати географічні явища на основі знань про природні та суспільні процеси.	Самостійно й результативно організовує навчальну діяльність, застосовує географічні знання в різних навчальних ситуаціях. Уміє планувати виконання дослідження, добирати способи розв'язання завдань, аналізувати результати спостережень, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та формулювати аргументовані висновки.	Виконує завдання самостійно, послідовно й упевнено, обирає доцільний спосіб виконання, може переносити набуті знання на нові навчальні ситуації та самостійно контролює результат.	Ініціативно та результативно взаємодіє з учасниками освітнього процесу, самостійно аргументує й обстоює власну позицію, конструктивно веде діалог, активно співпрацює в групі, пропонує способи розв'язання проблемних ситуацій та сприяє досягненню спільного результату.	Уміння виявляються систематично, стабільно та в різних навчальних ситуаціях. Учень/учениця самостійно й правильно застосовує географічні знання, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, аналізує та пояснює результати досліджень, переносить набуті вміння на нові завдання.
Високий	10	Вільно відтворює, пояснює та застосовує географічні поняття, закономірності, умовні знаки й карти. Установлює причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи, розміщенням населення та господарською діяльністю. Аналізує інформацію, порівнює об'єкти й процеси, робить обґрунтовані висновки.	Систематично та результативно виконує навчальні завдання з географії, застосовує знання під час розв'язування стандартних і частково змінених завдань, самостійно працює з інформацією, правильно виконує географічні розрахунки, аналізує карти й статистичні дані. Уміє планувати послідовність дій під час практичної роботи, робить обґрунтовані висновки.	Виконує навчальні та практичні завдання переважно самостійно, правильно застосовує знання й уміння. За потреби використовує незначну допомогу вчителя для уточнення або перевірки результату.	Активно й результативно взаємодіє з учителем та однокласниками, чітко висловлює думки, аргументує відповіді, бере участь у обговоренні та спільному виконанні навчальних завдань, дотримується правил конструктивної взаємодії.	Уміння виявляються систематично та майже завжди. Учень/учениця стабільно застосовує набуті знання й уміння під час виконання різних навчальних завдань, самостійно використовує їх у нових ситуаціях, допускаючи лише незначні неточності.
	11	Впевнено аналізує, узагальнює та систематизує географічну інформацію,	Стабільно й самостійно виконує навчальні та практичні завдання, творчо	Виконує завдання самостійно й упевнено, обирає доцільні способи	Впевнено комунікує та ефективно співпрацює під час виконання	Уміння виявляються постійно й упевнено. Учень/учениця самостійно

Рівень	бал и	за когнітивними процесами	за навчальною діяльністю	за рівнем самостійності	за рівнем комунікації та взаємодії	за частотою вияву умінь
		самостійно встановлює зв'язки між географічними явищами та закономірностями. Застосовує знання в нових навчальних ситуаціях, аргументує власні висновки, прогнозує розвиток географічних процесів на основі наукових закономірностей.	застосовує географічні знання в нових ситуаціях, установлює причинно-наслідкові зв'язки, аналізує результати досліджень, пояснює географічні явища та процеси. Самостійно планує діяльність, контролює її виконання, аргументовано оцінює отримані результати.	розв'язання, може пояснити послідовність дій, самостійно виправляє виявлені помилки.	індивідуальних і групових завдань з географії, самостійно аргументує власну позицію, уважно сприймає думки інших, уміє домовлятися, доповнювати й коректно оцінювати результати спільної роботи.	застосовує знання з географії, правильно виконує практичні, розрахункові та дослідницькі завдання, аргументує висновки й переносить уміння в нові навчальні ситуації.
	12	Демонструє високий рівень сформованості критичного, логічного й системного мислення. Самостійно аналізує складні географічні ситуації, інтегрує знання з різних тем і природничих та суспільних наук, висуває припущення та обґрунтовує їх, знаходить оптимальні способи розв'язання проблем. Творчо застосовує географічні знання, робить самостійні, аргументовані та доказові висновки.	Систематично демонструє високий рівень навчальної діяльності, творчо й самостійно застосовує знання з географії у нестандартних ситуаціях, розв'язує проблемні та дослідницькі завдання, обґрунтовує власні висновки, прогнозує розвиток географічних процесів. Виявляє ініціативність, самостійно визначає способи розв'язання завдань, критично оцінює результати та ефективність власної діяльності.	Повністю самостійно планує та виконує навчальні, практичні й дослідницькі завдання, обирає ефективні способи їх виконання, обґрунтовує результати, самостійно оцінює та вдосконалює власну діяльність.	Систематично демонструє високий рівень комунікації та взаємодії: ініціює співпрацю, чітко й переконливо висловлює та аргументує власні думки, конструктивно веде дискусію, поважає різні позиції, допомагає іншим, ефективно організовує спільну діяльність і відповідає за її результат.	Уміння виявляються стабільно, системно та творчо. Учень/учениця вільно застосовує знання й уміння в різноманітних і нових ситуаціях, самостійно аналізує географічні явища, проводить дослідження, обґрунтовує висновки, встановлює причинно-наслідкові зв'язки та творчо використовує набуті компетентності.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ

КРИТЕРІЙ	ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
1. Когнітивні процеси	Розуміння, запам'ятовування, відтворення та застосування знань; уміння аналізувати, порівнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити висновки й приймати обґрунтовані рішення.
2. Навчальна діяльність	Уміння виконувати навчальні завдання, застосовувати знання в практичних і життєвих ситуаціях, працювати з географічною інформацією, виконувати дослідницькі, практичні та творчі завдання.
3. Рівень самостійності	Здатність самостійно планувати та виконувати завдання, визначати послідовність дій, знаходити способи розв'язання проблем, оцінювати власні результати та за потреби звертатися по допомогу.

КРИТЕРІЙ	ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
4. Рівень комунікації та взаємодії	Уміння висловлювати власну думку, аргументувати позицію, слухати інших, вести конструктивний діалог; співпрацювати в парі та групі; дотримуватися правил взаємоповаги.
5. Частота вияву умінь	Систематичність і стабільність демонстрації набутих знань та умінь; здатність застосовувати їх у різних навчальних і життєвих ситуаціях.

ДОДАТОК
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ З ГЕОГРАФІЇ
НУШ (5–9 класи)

Для використання вчителем під час поточного, формувального та підсумкового оцінювання

Документ розроблено на основі загальних критеріїв оцінювання, наведених у наданому користувачем документі, з предметною конкретизацією для географії. Загальні критерії МОН визначають універсальну рамку, а вчитель добирає форми й інструменти з урахуванням специфіки предмета. Наказ МОН №1093 від 02.08.2024 є чинною основою для оцінювання учнів 5–9 класів НУШ.

1. Загальні положення

- Оцінюється не лише обсяг відтворених знань, а результат навчальної діяльності: знання, уміння, способи мислення, застосування знань, дослідницькі дії, комунікація, самостійність і відповідальне ставлення до безпечної поведінки на місцевості.
- Оцінювання конкретної роботи здійснюється за тими результатами навчання, які ця робота реально дає змогу перевірити.
- Не всі види робіт мають оцінюватися однаковою кількістю критеріїв. Для контрольної роботи пріоритетними є правильність і застосування знань; для практичної роботи з картою чи на місцевості — планування, безпечна поведінка, виконання, спостереження, висновок; для проєкту — дослідження, продукт, аргументація та презентація.
- Одна оцінка може узагальнювати виконання роботи, але за потреби вчитель може окремо фіксувати досягнення за групами результатів.
- Помилки, допущені через складність завдання, не мають автоматично прирівнюватися до невиконання всієї роботи: враховується, яку частину очікуваного результату учень продемонстрував.

2. Види навчальних робіт, які оцінюються

- письмові роботи
- тестові роботи
- практичні роботи (робота з картою, контурною картою, планом місцевості)
- дослідницькі роботи, проєкти, презентації
- розв’язання географічних задач
- усна відповідь
- робота з картами, схемами, графіками, діаграмами та статистичними даними
- виконання домашнього завдання
- комплексна підсумкова робота за темою/семестром

Критерії для письмових робіт

Рівень	Бали	Характеристика виконання
Початковий	1	Учень/учениця виконує окремі елементарні завдання лише за допомогою вчителя; розпізнає окремі географічні об'єкти, умовні знаки або терміни. Письмова відповідь фрагментарна.
	2	Учень/учениця відтворює окремі географічні факти, терміни, умовні знаки або назви об'єктів за зразком чи з допомогою вчителя; виконує прості завдання, але допускає значні помилки.
	3	Учень/учениця відтворює окремі елементи навчального матеріалу, розпізнає прості географічні поняття, умовні знаки та елементи карти; виконує завдання за запропонованим алгоритмом, допускаючи суттєві помилки.
Середній	4	Учень/учениця розуміє окремі основні географічні поняття, розрізняє об'єкти та явища; виконує типові завдання за зразком; може визначити окремі елементи карти або статистичної таблиці.
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, застосовує знання під час виконання типових письмових завдань; описує прості географічні об'єкти або явища за алгоритмом; допускає окремі помилки.
	6	Учень/учениця самостійно виконує типові завдання, правильно використовує основну географічну термінологію; описує та порівнює нескладні географічні об'єкти, виконує типові розрахунки (масштаб, координати) за відомим алгоритмом; може пояснити основні географічні явища.
Достатній	7	Учень/учениця самостійно застосовує географічні знання у стандартних ситуаціях; правильно описує об'єкти та явища за картою; встановлює прості причинно-наслідкові зв'язки; виконує розрахункові завдання, допускаючи окремі неточності.
	8	Учень/учениця застосовує знання у змінених ситуаціях; аналізує карти, статистичні таблиці та графіки; встановлює взаємозв'язки між компонентами природи, населенням і господарством; самостійно виконує типові розрахункові задачі.
	9	Учень/учениця вільно застосовує знання у стандартних і змінених ситуаціях; аналізує географічні процеси, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, аргументує відповіді; самостійно розв'язує розрахункові та проблемні завдання; допускає лише незначні неточності.
Високий	10	Учень/учениця самостійно та правильно застосовує географічні знання у нових ситуаціях; аналізує та пояснює географічні явища і процеси, прогнозує їх перебіг; розв'язує задачі різного рівня складності та обґрунтовує послідовність міркувань.
	11	Учень/учениця демонструє високий рівень сформованості географічних знань і вмінь; критично аналізує географічну інформацію, встановлює складні причинно-наслідкові зв'язки; самостійно розв'язує проблемні та нестандартні завдання; аргументовано пояснює отримані результати та висновки.
	12	Учень/учениця творчо й самостійно застосовує географічні знання у нових і проблемних ситуаціях; інтегрує знання з різних тем, пропонує власні способи розв'язання завдань, критично оцінює отримані результати, робить глибокі, логічні та обґрунтовані висновки.

Критерії для тестових робіт

Рівень	Бали	Характеристика виконання
Початковий	1	Учень/учениця правильно виконує окремі елементарні тестові завдання з допомогою вчителя або шляхом розпізнавання знайомих об'єктів, назв, умовних знаків. Демонструє фрагментарні знання географічного матеріалу.
	2	Учень/учениця розпізнає окремі географічні поняття, умовні знаки, назви об'єктів; виконує окремі завдання репродуктивного характеру, але допускає значну кількість помилок.
	3	Учень/учениця відтворює окремі факти та поняття, правильно виконує найпростіші тестові завдання на розпізнавання й відтворення; має значні труднощі під час застосування знань.
Середній	4	Учень/учениця розуміє окремі основні географічні поняття, правильно виконує прості завдання на вибір відповіді, установлення відповідності або визначення об'єкта на карті за зразком.
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, розпізнає властивості географічних об'єктів та типи явищ; виконує прості тестові завдання, допускаючи окремі помилки.
	6	Учень/учениця правильно виконує більшість типових тестових завдань; застосовує знання для визначення географічних об'єктів, властивостей, типів явищ, використовує карти атласу; виконує нескладні завдання за відомим алгоритмом.
Достатній	7	Учень/учениця самостійно застосовує знання у стандартних ситуаціях; правильно виконує завдання на встановлення відповідності, послідовності, визначення властивостей об'єктів та аналіз простих географічних залежностей.
	8	Учень/учениця застосовує географічні знання у змінених ситуаціях; аналізує карти, таблиці, графіки та діаграми; встановлює причинно-наслідкові зв'язки; правильно виконує більшість завдань підвищеної складності.
	9	Учень/учениця успішно застосовує знання у стандартних і змінених ситуаціях; аналізує географічні процеси, встановлює взаємозв'язки між компонентами природи, населенням і господарством; правильно виконує складніші тестові й розрахункові завдання, допускаючи лише незначні помилки.
Високий	10	Учень/учениця самостійно застосовує знання у нових ситуаціях; аналізує та пояснює географічні явища, прогнозує результати, правильно розв'язує складні тестові та розрахункові завдання, обирає оптимальний спосіб їх виконання.
	11	Учень/учениця демонструє високий рівень сформованості географічних компетентностей; успішно виконує завдання на аналіз, синтез, встановлення складних взаємозв'язків, критично оцінює запропоновані твердження, розв'язує проблемні та нестандартні тестові завдання.
	12	Учень/учениця творчо та самостійно застосовує географічні знання; успішно виконує складні й нестандартні тестові завдання, інтегрує знання з різних тем, аналізує декілька умов або способів розв'язання, прогнозує результати та обґрунтовано обирає правильну відповідь.

Критерії оцінювання практичної роботи (з картою, контурною картою, на місцевості)

Рівень	Бали	Характеристика виконання
Початковий	1	Учень/учениця розпізнає окремі географічні об'єкти, умовні знаки або етапи роботи лише за допомогою вчителя; виконує окремі елементарні дії; не дотримується послідовності виконання роботи.
	2	Виконує окремі практичні дії за зразком або безпосередньою допомогою вчителя; частково розпізнає карту, умовні знаки та обладнання; має значні труднощі з дотриманням правил безпечної поведінки та фіксацією результатів.
	3	Виконує прості дії за детальною інструкцією; частково дотримується правил безпечної роботи з картою чи приладами; може за допомогою позначити окремі об'єкти на контурній карті, але не може самостійно пояснити результат.
Середній	4	Розуміє мету практичної роботи; за інструкцією виконує основні операції з картою, атласом, приладами; потребує допомоги під час спостереження, запису результатів та формулювання висновку.
	5	Виконує роботу за запропонованим алгоритмом, правильно здійснює основні практичні дії (нанесення об'єктів на контурну карту, вимірювання за картою); дотримується основних правил безпечної поведінки; фіксує окремі результати, але допускає помилки в їх поясненні.
	6	Самостійно виконує типову практичну роботу за інструкцією; правильно використовує карту, атлас, прилади; дотримується правил безпечної поведінки; фіксує результати та формулює простий висновок.
Достатній	7	Самостійно виконує основні етапи роботи; правильно добирає та використовує карти, атласи, прилади; спостерігає географічні явища та процеси; записує результати та формулює висновок, допускаючи незначні неточності.
	8	Самостійно виконує практичну роботу, дотримується послідовності та правил безпечної поведінки; правильно фіксує результати, наносить об'єкти на контурну карту, пояснює спостереження та робить обґрунтований висновок.
	9	Упевнено виконує роботу самостійно; правильно використовує картографічні джерела та прилади, проводить спостереження, аналізує отримані результати, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, формулює обґрунтований висновок.
Високий	10	Самостійно планує окремі етапи дослідження, правильно добирає карти, джерела та прилади, проводить спостереження, аналізує результати, пояснює географічну сутність процесів та обґрунтовує висновки.
	11	Самостійно та правильно виконує практичну роботу, критично аналізує отримані результати, визначає можливі причини похибок, пояснює вплив умов проведення спостереження та аргументовано формулює висновки.
	12	Творчо й самостійно виконує дослідницьку/практичну роботу; обґрунтовано планує її проведення, добирає оптимальні способи та засоби, критично оцінює результати, пояснює географічні закономірності, визначає можливі похибки та пропонує способи вдосконалення дослідження.

Критерії розв'язування географічних задач

Рівень	Бали	Характеристика виконання
Початковий	1	Учень/учениця розпізнає окремі дані задачі, називає окремі географічні величини (масштаб, координати, час) лише за допомогою вчителя; виконує окремі арифметичні дії.
	2	Визначає окремі відомі та невідомі величини за зразком; може записати деякі формули (наприклад, для визначення масштабу), необхідні для розв'язання, але не встановлює зв'язок між ними.
	3	Частково аналізує умову задачі, правильно записує окремі дані за допомогою вчителя; виконує окремі розрахункові дії, але не отримує правильного результату.
Середній	4	Розуміє основні дані задачі, визначає відомі та невідомі величини; записує необхідні формули за зразком; може виконати окремі етапи розв'язання (наприклад, визначення відстані за масштабом), допускаючи суттєві помилки.
	5	Правильно записує умову задачі, визначає основні величини, добирає необхідну формулу або співвідношення; виконує частину розрахунків (часові пояси, приріст населення) за відомим алгоритмом, але допускає помилки.
	6	Самостійно аналізує типову задачу, правильно записує дані та формули, виконує основні розрахунки (масштаб, координати, різниця часу) за алгоритмом; може допускати окремі арифметичні помилки.
Достатній	7	Самостійно визначає спосіб розв'язання типової задачі, правильно записує дані, встановлює кількісні співвідношення, виконує розрахунки; допускає незначні помилки.
	8	Правильно й послідовно розв'язує задачу, самостійно добирає необхідні формули та алгоритми, використовує статистичні та картографічні дані для розрахунків, правильно здійснює більшість обчислень і записує відповідь.
	9	Самостійно розв'язує задачі підвищеної складності, встановлює взаємозв'язки між величинами, правильно використовує географічні закономірності, пояснює хід розв'язання та перевіряє отриманий результат; допускає лише незначні неточності.
Високий	10	Самостійно розв'язує задачі різного рівня складності, у тому числі в змінених ситуаціях; правильно обирає спосіб розв'язання, виконує розрахунки та обґрунтовує отриманий результат.
	11	Самостійно розв'язує складні та проблемні задачі, встановлює кілька взаємопов'язаних етапів розв'язання, критично оцінює отриманий результат, перевіряє його відповідність умові та аргументовано пояснює хід міркувань.
	12	Творчо застосовує географічні знання для розв'язування нестандартних і комплексних задач; самостійно визначає оптимальний спосіб розв'язання, інтегрує знання з різних тем, може запропонувати кілька способів розв'язання, перевіряє та обґрунтовує результат.

Критерії дослідницької роботи, проєкту та презентації

Рівень	Бали	Характеристика виконання
Початковий	1	Учень/учениця виконує окремі дії лише за значної допомоги вчителя; розпізнає тему або окремі елементи дослідницької роботи чи проєкту; не визначає самостійно мету та завдання.
	2	Визначає тему роботи за допомогою вчителя, знаходить окремі відомості за запропонованим джерелом; частково бере участь у виконанні завдань проєкту або підготовці презентації.
	3	Відтворює окрему інформацію з теми, виконує прості завдання за зразком; за допомогою формулює окремі елементи роботи; презентація або проєкт мають фрагментарний характер.
Середній	4	Розуміє тему дослідження/проєкту, за допомогою формулює мету; знаходить інформацію у запропонованих джерелах; відбирає окремі факти; бере участь у підготовці матеріалів.
	5	Формулює тему та основну мету за алгоритмом; знаходить необхідну інформацію у запропонованих джерелах (атласи, статистичні довідники); систематизує окремі відомості; створює просту презентацію або інший продукт за зразком.
	6	Самостійно виконує основні етапи нескладного проєкту; добирає інформацію, використовує основні географічні поняття, представляє результати у вигляді презентації, карти, схеми чи іншого продукту; формулює простий висновок.
Достатній	7	Самостійно визначає мету та основні завдання роботи; добирає необхідну інформацію з кількох запропонованих джерел; правильно використовує географічну термінологію; систематизує матеріал і представляє результати.
	8	Самостійно планує основні етапи дослідження/проєкту; аналізує та порівнює інформацію з різних джерел; за потреби проводить спостереження; правильно оформлює результати та пояснює їх під час презентації.
	9	Самостійно проводить дослідження або реалізує проєкт, аналізує отримані дані, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, формулює обґрунтовані висновки; зміст презентації логічний, послідовний та переконливий.
Високий	10	Самостійно визначає проблему, мету, завдання та спосіб дослідження; критично опрацьовує інформацію, аналізує результати, застосовує географічні знання у нових ситуаціях; створює змістовний проєкт і впевнено презентує його результати.
	11	Демонструє високий рівень дослідницьких умінь: самостійно планує та реалізує дослідження, критично оцінює джерела й результати, визначає можливі похибки та обмеження; аргументовано захищає проєкт, відповідає на запитання та обґрунтовує висновки.
	12	Творчо та самостійно проводить дослідження/проєкт, формулює власну проблему або дослідницьке запитання, висуває й перевіряє гіпотезу, інтегрує знання з різних тем, критично оцінює результати, пропонує власні рішення; створює оригінальний продукт і переконливо презентує та захищає його.

Усна відповідь

Рівень	Бали	Характеристика виконання
Початковий	1	Учень/учениця відтворює окремі слова, терміни або факти лише за допомогою вчителя; відповідь фрагментарна, без розуміння суті географічного явища чи поняття.
	2	Називає окремі географічні об'єкти, поняття або терміни; відповідає на прості запитання з допомогою; допускає значні помилки у використанні термінів.
	3	Відтворює окремі факти та визначення, розпізнає основні поняття; може дати просту відповідь за зразком, але не пояснює причинно-наслідкових зв'язків.
Середній	4	Розуміє окремі основні географічні поняття, може назвати властивості об'єктів або ознаки явищ; відповідь неповна, потребує уточнювальних запитань учителя.
	5	Відтворює основний навчальний матеріал, правильно використовує окремі географічні терміни, пояснює прості явища за відомим алгоритмом; допускає окремі неточності.
	6	Дає загалом правильну відповідь на типові запитання, пояснює основні властивості об'єктів або перебіг простих географічних процесів, використовує основну географічну термінологію; може потребувати незначної допомоги.
Достатній	7	Самостійно й послідовно пояснює навчальний матеріал, правильно використовує географічні поняття та терміни, встановлює прості причинно-наслідкові зв'язки, наводить приклади.
	8	Повно й логічно розкриває зміст запитання, пояснює взаємозв'язок між компонентами природи, населенням і господарством, правильно використовує географічну номенклатуру та карти.
	9	Самостійно аналізує та пояснює географічні явища й процеси, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, аргументує свою відповідь, застосовує знання у змінених ситуаціях; допускає лише незначні неточності.
Високий	10	Дає повну, логічну та аргументовану відповідь, самостійно застосовує географічні знання у нових ситуаціях, пояснює закономірності перебігу процесів, прогнозує результати та наводить обґрунтовані приклади.
	11	Демонструє глибоке розуміння географічного матеріалу, самостійно встановлює складні причинно-наслідкові зв'язки, порівнює різні явища та способи їх пояснення, аргументовано відстоює власну думку, відповідає на додаткові запитання.
	12	Дає змістовну, системну й творчу відповідь; інтегрує знання з різних тем географії, самостійно пояснює складні та проблемні явища, робить обґрунтовані висновки, прогнозує перебіг процесів, аргументовано відповідає на додаткові та проблемні запитання.

Критерії роботи з картами, схемами, графіками, діаграмами та статистичними даними

Рівень	Бали	Характеристика виконання
Початковий	1	Учень/учениця розпізнає окремі елементи карт, схем, графіків, діаграм лише за допомогою вчителя; відтворює окремі умовні знаки.
	2	Визначає окремі назви, умовні знаки, об'єкти на картах чи схемах за зразком; може знайти очевидну інформацію в таблиці або графіку з допомогою.
	3	Розпізнає основні елементи карт, схем, графіків і діаграм; читає прості умовні знаки; частково розуміє зміст простих статистичних даних, допускаючи значні помилки.
Середній	4	За зразком читає інформацію з карти, схеми, графіка або діаграми; визначає об'єкт за умовним знаком; розпізнає основні елементи легенди карти.
	5	Правильно знаходить основну інформацію на картах, у схемах і графіках; визначає географічне положення об'єкта за картою; розпізнає типові статистичні дані, допускаючи окремі помилки.
	6	Самостійно читає та використовує інформацію з карт, схем, графіків і діаграм; пояснює прості закономірності; визначає масштаб, координати, наносить об'єкти на контурну карту за відомим алгоритмом.
Достатній	7	Аналізує інформацію, представлену в різних формах; встановлює прості зв'язки між даними; правильно використовує карти та статистичні джерела; складає прості графіки й діаграми.
	8	Порівнює дані карт, схем і графіків, визначає закономірності; використовує тематичні карти для пояснення природних і суспільних процесів; правильно складає та інтерпретує діаграми.
	9	Самостійно аналізує складну інформацію, представлену у вигляді карт, схем, графіків і статистичних даних; встановлює причинно-наслідкові зв'язки; пояснює взаємозв'язок між компонентами природи, населенням і господарством.
Високий	10	Самостійно інтерпретує різні способи представлення географічної інформації; застосовує дані карт, графіків і статистики для розв'язання нових завдань; складає й аналізує тематичні карти та діаграми, прогнозує тенденції.
	11	Критично аналізує карти, схеми, графіки та статистичні дані, встановлює складні взаємозв'язки між представленими даними; самостійно перетворює інформацію з однієї форми в іншу; правильно пояснює складні залежності.
	12	Творчо та самостійно працює з різними формами представлення географічної інформації; інтегрує дані карт, схем, графіків і статистики; створює власні схеми, картосхеми або графічне представлення даних; обґрунтовує висновки.

Критерії за виконання домашнього завдання

Рівень	Бали	Характеристика виконання
Початковий	1	Домашнє завдання не виконано або виконано фрагментарно; учень/учениця не демонструє розуміння змісту завдання навіть за допомогою вчителя.
	2	Виконано окремі елементи завдання; є значні помилки; потрібна суттєва допомога вчителя.
	3	Виконано частину завдання; продемонстровано фрагментарне розуміння матеріалу; наявні суттєві помилки.
Середній	4	Виконано прості частини домашнього завдання за зразком; є значні неточності та помилки; відповідь неповна.
	5	Основну частину типових завдань виконано правильно, але є помилки або неповні відповіді; учень/учениця потребує корекції окремих елементів роботи.
	6	Домашнє завдання виконано переважно правильно та самостійно; продемонстровано розуміння навчального матеріалу; наявні окремі помилки.
Достатній	7	Завдання виконано правильно та самостійно; основні географічні поняття, карти й статистичні дані використано правильно; є незначні неточності.
	8	Домашнє завдання виконано повністю, правильно та самостійно; учень/учениця вміє застосовувати знання під час виконання типових завдань; оформлення відповідає вимогам.
	9	Завдання виконано повністю, самостійно й без суттєвих помилок; учень/учениця правильно застосовує знання у змінених ситуаціях, аргументує відповіді та робить висновки.
Високий	10	Домашнє завдання виконано повністю та самостійно, з високою якістю; учень/учениця правильно застосовує знання у нових ситуаціях, пояснює географічні явища та обґрунтовує відповіді.
	11	Завдання виконано повністю, самостійно та без помилок; продемонстровано глибоке розуміння матеріалу, уміння аналізувати, встановлювати зв'язки та виконувати завдання підвищеної складності.
	12	Домашнє завдання виконано повністю, самостійно, творчо та без помилок; учень/учениця демонструє глибоке розуміння матеріалу, застосовує знання у нестандартних ситуаціях, аргументує та обґрунтовує власні висновки. 12 балів виставляється лише за умови виконання роботи у встановлений строк.

Критерії за виконання комплексної підсумкової роботи за темою/семестром

Рівень	Бали	Характеристика виконання
Початковий	1	Учень/учениця виконує окремі елементарні завдання лише за значної допомоги; розпізнає окремі географічні об'єкти, поняття, умовні знаки; демонструє фрагментарні результати навчання.
	2	Виконує окремі завдання на розпізнавання та відтворення; частково визначає географічні поняття, об'єкти або їх властивості; допускає значну кількість помилок.
	3	Виконує найпростіші завдання репродуктивного характеру; відтворює окремі факти та правила; частково застосовує знання за зразком, але має значні труднощі із самостійним виконанням.
Середній	4	Розуміє окремі основні поняття теми; виконує прості типові завдання за відомим алгоритмом; правильно визначає окремі об'єкти, властивості або явища.
	5	Відтворює основний навчальний матеріал; виконує типові тестові, практичні та розрахункові завдання за алгоритмом; допускає окремі суттєві помилки.
	6	Самостійно виконує більшість типових завдань; правильно використовує географічну термінологію, карти та статистичні дані; розв'язує нескладні задачі за відомим алгоритмом.
Достатній	7	Застосовує знання для виконання стандартних завдань; правильно аналізує карти, таблиці, графіки та діаграми; розв'язує типові задачі, допускаючи незначні неточності.
	8	Упевнено застосовує знання у змінених ситуаціях; встановлює взаємозв'язки між компонентами природи, населенням та господарством; аналізує інформацію з різних джерел і правильно виконує більшість завдань.
	9	Самостійно аналізує та узагальнює навчальний матеріал, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, розв'язує розрахункові й проблемні завдання, аргументує відповіді; допускає лише незначні неточності.
Високий	10	Демонструє системне розуміння матеріалу; самостійно застосовує знання у нових ситуаціях, аналізує складні географічні явища та процеси, розв'язує задачі різного рівня складності й обґрунтовує отримані результати.
	11	Демонструє глибоке та системне розуміння навчального матеріалу; інтегрує знання з різних тем, самостійно виконує складні та проблемні завдання, критично аналізує інформацію та аргументовано обґрунтовує висновки.
	12	Творчо та самостійно застосовує знання у нових і нестандартних ситуаціях; інтегрує знання з різних тем географії, пропонує оптимальні способи розв'язання, критично оцінює результати та формулює глибокі й обґрунтовані висновки.

Строки виконання роботи

Строк подання роботи	Максимальний бал
Роботу виконано та подано у встановлений строк	12
Запізнення на 1 день	11
Запізнення на 2 дні	10
Запізнення на 3 дні	9
Запізнення на 4 дні	8
Запізнення на 5 днів	7
Запізнення на 6 днів	6
Запізнення на 7 днів	5
Запізнення більше ніж на 7 днів	до 4 балів відповідно до фактичного рівня виконання

Робота виконується у визначений учителем строк. Дотримання встановленого строку є складовою організації виконання навчального завдання. У разі подання роботи із запізненням максимальний бал може бути знижений відповідно до кількості днів прострочення, незалежно від правильності виконання роботи.

У разі наявності поважної причини, що перешкодила виконанню роботи у встановлений строк, строк виконання може бути перенесено. У такому випадку обмеження максимального бала за несвоєчасність не застосовується.

Принципи виставлення оцінки за роботу

- Оцінка має відповідати продемонстрованому результату, а не кількості виконаних сторінок чи обсягу записів.
- Під час практичної роботи (з картою, контурною картою, на місцевості) не слід оцінювати лише правильність кінцевого результату: враховуються процес, дотримання правил безпечної поведінки, спостереження, пояснення та висновок.
- Під час розв'язування задачі враховується географічне моделювання ситуації, а не тільки кінцева цифра.
- За проєкт оцінюється внесок учня, а не лише якість спільного продукту.
- Під час групової роботи не рекомендується автоматично виставляти однаковий бал усім учасникам: індивідуальний внесок може бути різним.
- Самооцінювання та взаємооцінювання є інструментами формувального оцінювання і не повинні механічно замінювати професійне оцінювання вчителя.
- Для учнів з особливими освітніми потребами критерії та спосіб демонстрації результату можуть адаптуватися відповідно до індивідуальної програми розвитку та визначених закладом підходів.